بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަބަބާއެކު ނިންމުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/246
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަޙްމަދު މަޙްފޫޒް / ވ. ޖްރޯންސިވްޕޫރިޔާ، ކ. މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް: ހަސަން ސާލިމް ޢަބްދުﷲ ސިރާޖް / މާލޭންދޫރޭ، ސ.ހ. ނޫރިޔަނަން ފަޅު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު އުފުލުމުން ހުރަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ނިންމި ތާރީޚް: 18 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1442
31 ޖަނަވަރީ 2021

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމިގޮސް ނިންމުނު ތާރީޚު:
27 ޛުލްޤަޢިދާ 1439
09 އޮގަސްޓް 2018

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 540/Cv-C/2017
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: އެއްބަސްވުމުން ޙައްޤު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 26 ޖަނަވަރީ 2017
- ނިމުނު ތާރީޚު: 26 އޮކްޓޫބަރު 2017

- **[illegible]:** (މި [illegible])

ތަޢާރުފު:

1. މި މައްސަލައަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 540/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނޫންކަމަށް އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި [illegible] އަޙްމަދު މަޙްމޫދު (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A064168) (މީގެ ފަހުން އަޙްމަދު މަޙްމޫދު ނުވަތަ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް)ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ [illegible]، [illegible] ހަސަން ޝާން އަބްދުﷲ ސިރާޖް (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A342116) (މީގެ ފަހުން ހަސަން ޝާން އަބްދުﷲ ސިރާޖް ނުވަތަ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް) އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ:

2. އަޙްމަދު މަޙްމޫދު [illegible] ހަސަން ޝާން އަބްދުﷲ ސިރާޖް [illegible] ހަސަން ޝާން އަބްދުﷲ ސިރާޖް [illegible] 15,000/-ރ (ފަނަރަހާސް ރުފިޔާ) އާއި، [illegible] 15,000/-ރ (ފަނަރަހާސް ރުފިޔާ) އާއެކު ޖުމްލަ 30,000/-ރ (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) [illegible] އަދި އަޙްމަދު މަޙްމޫދުގެ [illegible] ހަސަން ޝާން އަބްދުﷲ ސިރާޖް ދަޢުވާކުރެއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމެވުން:

3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 540/Cv-C/2017 ގެ ޝަރީޢަތުން ނިންމާފައިވަނީ؛

> "ދަރަނިވެރި، ވ. [illegible] / މާލެ އަޙްމަދު މުނީރުގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރާ ސ. [illegible] / [illegible] ހަސަން [illegible] އަބްދުﷲ ޝިހާބުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މި މައްސަލައިގައި، އަޙްމަދު މުނީރުގެ [illegible] ހަސަން [illegible] އަބްދުﷲ ޝިހާބަށް ނަގައިދިނުމަށް އެދިފައިވާ -/30,000ރ (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ދަރަނިން، އޭގެތެރެއިން ފައިސާއަށްވާ -/7,500ރ (ހަތްހާސް ފަސްސަތޭކަ ރުފިޔާ) އަދި އަޙްމަދު މުނީރުގެ ފަރާތުން ހަސަން [illegible] އަބްދުﷲ ޝިހާބަށް [illegible] [illegible] ފައިސާކަން މަދަނީ މުރާފަޢާތުގެ ޤަވާޢިދުގެ [illegible] ކަނޑައަޅައި،
>
> ޖުމްލަ -/7,500ރ (ހަތްހާސް ފަސްސަތޭކަ ރުފިޔާ) ދައުވާކުރާ ހަސަން [illegible] އަބްދުﷲ ޝިހާބަށް [illegible] ގޮތުން 26 އޮކްޓޫބަރު 2017 ވީ 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ފައިސާ ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކައި، މިދަރަނި ހަވާލުކުރުމަށް ދަރަނިވެރި ވ. [illegible] / މާލެ އަޙްމަދު މުނީރު އަށް އަންގައި ޙުކުމް ކުރީމެވެ."[1]

މި ފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 540/Cv-C/2017 ގެ ޝަރީޢަތުން ނިންމާފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނުވާކަމަށްބުނެ އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފަށް އަދި އަޙްމަދު މުނީރުގެ ފަރާތުން ތިރީގައިވާ ނުކުތާތައް ހުށަހަޅާ، [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަވާފައެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ؛

---

[1] ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 540/Cv-C/2017 މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ޙުކުމް

4.1- ދައުވާލިބޭ ފަރާތާއި ދައުވާކުރާފަރާތާ ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމާ ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ޚިލާފުވެގެން ކޮށްފައިވާ ދައުވާއަކަށް ވާއިރު އެއީ ކޮން މަސައްކަތެއް ކުރުމަށްޓަކައި ކޮން ގޮތަކަށް، ކިހިނެތްވެވުނު އެއްބަސްވުމެއްކަން ސަރީޙަކޮށްގައި ބިނާވެފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ ނުކުތާ،

4.2- ތަން ކުއްޔަށް ހިފިތާ 5 ވަނަ އަހަރު ދުވަހު "އެއްބަސް ކުއްޔަށްދޭ ނެތްކަން" އެނގުން ކަމަށް ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައި ވާއިރު، އެއީ ދައުވާކުރާފަރާތުން ކުއްޔަށްދިނުމުގެ ކަމުގައި އެއްބަސްވުމުގެ ބުނެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ތެރޭގައި ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ސަބަބުތަކެއް ދިނުމުން ސާބިތުވެފައި ހަމަހަމަވެފައި ވިސްނުމެއް، ސާބިތުވުން އެކަމަށް ދިޔައީކަމުގައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ،

4.3- ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ތަން ކުއްޔަށް ހިފިތާ 5 ދުވަސްތެރޭގައި އެއްބަސް ކުރުވުމުގެ ނިޔާކަން އެނގުމުން އެގްރީމަންޓް ވައިކަށް އަނބުރާ ހޯދުމަށް އެދި ބުނެފައިވާ ކަމަށް ބަލާނަމަވީނު، ތަން ކުއްޔަށް ހިފައިދޭ މުއްދަތު 2016 ވަނަ އަހަރު 10 އޮކްޓޫބަރު 2016 ގެ ކުރިއަށްވުރެ ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ތަނުގައި ވިޔަފާރިކުރިފަރާތަކަށް ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ތަކެތިކަމެއް ބުނެފައިވާ ވިސްނުން ސާބިތުވުން އެކަމަށް ދިޔައިކަމަށްކަމެއް ނުކުތާތަކަށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ،

4.4- ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ވަކިކަ އެކިފަހަރު އެކިގޮތަށް ބަދަލުވެފައިވިސްނުމެއް އެކަމަށް ދިޔައިކަމަށްކަމެއް ސާބިތުކަމެއް ނުކުތާތަކަށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ،

4.5- ދަފުތަރުގެ ދުވަހުގައި އެއްބަސްވުމުގެ މާއްދާތަކުގެ ދަށުން ކަން ހިނގާދިޔަގޮތް (ދައުވާލިބޭ ފަރާތް ވިޔަވައި) އެނގޭން ބިނާކުރަނީގެ ތަކެތިން އެއްފަރާތަކާ ދައުވާ ހަމަހަމަވާ ފަރާތުގެ ތަކެތިވާގޮތް ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ބޭނުންތަކުގައި ވިޔާ، އެހެން ހަދިޔާތަކުން، ކަމުގެ ހަމަވުމާ އެކުނިވެފައިވާނަމަ ގޮތުގައި ނިންމުމަށް ދައުވާ ވިޔާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ސާބިތުވުން އެއްކަ ހަދިޔާ ކަމަށްވާ ސާބިތުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ، އަދި

-4.6 ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ ބަދަލުގައި ހާޒިރުވި ފަރާތް ކަމުގައިވާ ނަސީމާ އަލީގެ ވާހަކައިން މުޅިންވެސް ދޭހަވަނީ ދައުވާކުރާފަރާތާއި ދައުވާލިބޭ ފަރާތް ދެމެދު ވާހަކަދެކެވި، އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވުމުގެ ބަދަލުގައި ނަސީމާ އަލީ އާއި ދައުވާލިބޭ އަހުމަދު [illegible] ދެމެދު ހިނގާފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކާއި، މިއީ ކިހިނެއް ހިސާބުގައިވާ ކަމެއްކަމާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ކޯޓުގައި ބަޙުސްކުރެވުނު ކަންތައްތައް

5. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible]:

- ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 540/Cv-C/2017 ގައި ދައުވާކޮށްފައިވާ މައްސަލަ [illegible]، ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] ފަދައިން [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތަށް ނިންމުން
- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -/7,500ރ (ހަތްހާސް ފަސްސަތޭކަ ރުފިޔާ) އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައިދިނުން
- އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ފަދައިން މި މައްސަލާގައި ގޮތެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ގޮތަށް ނިންމުން
- [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] ގޮތަށް ނިންމުން

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން

6. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކާއި އެދޭ ކަންތައްތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކަށް ނަޒަރުކުރާއިރު [illegible] [illegible] ބިނާވެފައިވާ މައިގަނޑު 2 ކަމެއްގެ މައްޗަށެވެ. އެއީ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން [illegible] އެއްބަސްވުމަކީ ކޮބައިކަން ބަޔާންކޮށްދީފައި ނުވުމާއި، މަރުޙަލާ ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމެވެ.

ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން

7. ވ. [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙަސަން ސަޢީދު ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު އާއި ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއް [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް މިއީ އެއްވެސް ފަރާތުން ސޮއި ކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ލިޔުމެއް ނޫނެވެ. އެހެންކަމުން އެ ޤާނޫނީ [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] ނޫނެވެ.

8. ނަމަވެސް [illegible] [illegible] ދެމެދުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތުގެ [illegible] ސާބިތުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ވ. [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] 2016ގެ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ޖުމްލަ -/15,000ރ (ފަނަރަ ހާސް ރުފިޔާ) [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] އާއި ޙަސަން ސަޢީދު ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު ސޮއިކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

9. ކޮންޓްރެކްޓަކީ ފަރާތްތަކުގެ އެއްބަސްވުމެއް ލިބިދޭ އެއްބަސްވުމުންނެކެވެ ކޮންޓްރެކްޓެއް ޤާނޫނު[2] ގެ 2 ވަނަ މާއްދާއާއި[3] 4 ވަނަ މާއްދާގައި[4] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ޤާނޫނުގައި ފަރާތްތަކުން އެކަކުފަރާތުން ލިޔުމުން ނުވަތަ ބަހުން ސަރަހައްދުގައި ޢަމަލުން ލިޔުމުން ކޮންޓްރެކްޓު އެކޮންޓްރެކްޓްތަކުގައި ހިމެނޭ އެއްބަސްވުން އަދި ހުށަހެޅުމުގެ އަދަދު ނުވަތަ ޢަމަލުތަކުން ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ތަފާސް އަދި ކޮންޓްރެކްޓެވެ. އެ ވަޞީލަތަކީ ތަފާސް ވަޞީލަތްތަކުން ސާބިތު ކުރެވިދާނެ އެއްބަސްވުމެއް އަދާކުރުން ލާޒިމުކުރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/SC-A30 ޤަޟިއްޔާ[5]ގައިވެސް ބަޔާންކޮށްދީފައި އައިސްފައިވެއެވެ.

10. ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި ފެންނަން އޮތް ހަވާލާދީފައި ލިޔުމަކީ އަޙްމަދު މަޖީދު އަދި ހަސަން ސަލީމް އަބްދުﷲ ސިހާމް ސޮއިކޮށްފައިވާ ފައިސާ ދައްކާނެކަމުގެ ލިޔުމެކެވެ. މި ލިޔުމާއި ގުޅޭގޮތުން ހަސަން ސަލީމް އަބްދުﷲ ސިހާމް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރުކާރުގެ މަޖިލީހުގައި ބޭނުންކުރެވޭ މި ލިޔުމާއިމެދުގައި ހަސަން ސަލީމް އަބްދުﷲ ސިހާމްގެ ކޯޓަށް އަޙްމަދު މަޖީދާއި ފައިސާ ދައްކާނެކަމުގެ ލިޔުމެއް ހުށަހަޅައިފައެވެ. އެން ކުރިއަށް ހިފުމުގެ ވާހަކައާއި ބެހޭގޮތުން ހުށަހެޅުއްވި އާއި ގުޅިގެން ދަޢުވާ ހުށަހެޅި ވާހަކައެއް ދަޢުވާކުރި އަޙްމަދު މަޖީދު އާއި ހަސަން ސަލީމް އަބްދުﷲ ސިހާމްގެ މަންމަ (ނަސީމާ އަލީ) އާއި ދެމެދުގައި ކަމަށެވެ. އަދި ސިވިލް ކޯޓުގައި މައްސަލަ ކުރިއަށް ދިޔައިރުވެސް ހަސަން ސަލީމް އަބްދުﷲ ސިހާމްގެ ބަޔާނުގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ވާހަކަދެއްކި އެހެންގޮތަކަށް ވަނީ ފައިސާ ދައްކާނެކަމަށެވެ.

11. އެހެންކަމުން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި އެއްބަސްވުމާއި ފައިސާއާ އަދި އެއްބަސްވުމުގައި ވާނަމަ އެ އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންނަކީ ކޮބައިތޯ ބަލާއިރު، ހަމަ ލިޔުމުން މި މައްސަލަތަކުގެ ކަމުގެ

---

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91

[3] "ކޮންޓްރެކްޓަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނީ ގޮތުން މަސައްކަތްތެރިން އެއްބަސްވުމެއް ހެދުމުގައި އެއްބަސްވުމަކީ، އަދި އެ އެއްބަސްވުމަކީ ޤާނޫނު ބެލުމުގެ، ނަމަވެސް ޤާނޫނު ބެލުމާ އެއްބަސް ވުމަށްތަކުން ތަންފީޒުކުރެވޭނެ."

[4] "ޤާނޫނު އެހެންގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިނުވާނަމަ، ކޮންޓްރެކްޓެއް ވަނީ ލިޔުމުން ބަހުން ނުވަތަ ޢަމަލުން ހެދިދާނެ ކޮންޓްރެކްޓެކެވެ."

[5] ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/SC-A/30 ޤަޟިއްޔާ

މުޢާމަލާތެއްކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ. އާންމު އުސޫލުން ކުރީގެ މުޢާމަލާތަކީ ލިޔުމުން އެއްބަސްވުމެއް ނެތްކަމަށްވެސް ކުއްޔަށް ދޭ ފަރާތާއި ކުއްޔަށް ހިފާފަރާތާއި ދެމެދު ވާހަކަދައްކައި ދެމުނު ކުރިއަށް ގެންދެވޭ އެއްބަސްވުމެއް ދުވަހު ކުރިއަށް ހިނގާ ބާވަތުގެ މުޢާމަލާތެއް ނޫނެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައިވެސް ކުރީގެ އެއްބަސްވުމެއް ވަކިވާކަމަށް ބަލައިގަނެވޭނެއެވެ. ދެން ސާބިތުވާ އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންނަކީ ކޮބައިތޯއެވެ. މި އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންނަކީ އަޙްމަދު މަމްދޫހު އާއި ނަސީމާ އަދި ކަމަށް ހަސަން ޝާފް ޢަބްދުﷲ ސާމިރު ބައިވެރިވެ ނަމަވެސް ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން ދަށު ކާޖް މައްސަލައިގައިވާ ބިމުގެ ދަޢުވާ ކުރުމަށްޓަކައި ހަސަން ޝާފް ޢަބްދުﷲ ސާމިރުގެ ނަމުގައި ކަމަށް ވާތީ މި އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންނަކީ އަޙްމަދު މަމްދޫހު އަދި ހަސަން ޝާފް ޢަބްދުﷲ ސާމިރު ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެއެވެ.

12. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މަޤްބޫލު އުސޫލުތަކާއި އެއްގޮތަށް އަދުލުވެރިކަމާއި ސަރީޙަކޮށް އެއީ ކަން އެއްބަސްވުމެއްކަން ދުވަސްވަރުގެ ކުރިންޖެހޭ ކަމަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށާއި މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެއްބަސްވުމަކީ ކުއްޔަށް ކުރެވިފައިވާ ވަކިން އެއްބަސްވުމެއްކަން ބާޠިލުކުރުމަށް ޝަރީޢަތުން ހަސަން ޝާފް ޢަބްދުﷲ ސާމިރު އަށް އަންގާފައިވާކަމަށާއި އަދި އެފަރާތުން ސާބިތުކޮށް ދެވިފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައެވެ.

13. އިސްވެ ބުނެވުނު ނުކުތާއާއި ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤުގައި ދަފުތަރުން ހުށަހެޅުމުން ދިރާސާ ބަޔާނުގައި ހަސަން ޝާފް ޢަބްދުﷲ ސާމިރުގެ ޤަރާރުން ބުނެފައިވާ ބަސް ކުއްޔަށް ހިފި ގެތެރޭގައި ކުރިމަތިލާނެކަން ކުރީމާ ކުރަސްކުރަނީ ކުރިން ކަމަށް އަޙްމަދު މަމްދޫހުގެ ވަކީލުން ބުނެފައިވާކަމެވެ. ނަމަވެސް އެ ކުއްޔާއި ނުބުނުން ކަމަށް ހިމާ ތަނުގެ ބޭނުން ކުރާނީ އެ އެއްބަސްވުމުގެ އޮޅުވާލެވިގެން ވަޒީފާ އެއްބަސްވުމުގައި ކަމަށެވެ. މިހާރު އެއްބަސްވުމުގައި ބައިވެރިވުމަ ކަނޑައަޅާފައި ޤާނޫނީ ބޭރު ފާހަގަކުރުމަކީ އެ ހިސާބުން އެ އެއްބަސްވުމުން ބާޠިލު ވާނެކަމެވެ.

14. ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމުން މުރާސަލާތާއި ޙަސަން ޝާކިރު ޢަބްދުﷲ ސައީދުގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ދައްކާފައިހުރި ވާހަކަތަކުން ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމުން މުރާސަލާތަކީ އެއްބަސްވުމެއް ޚިލާފުވެގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މުރާސަލާތައްތަކުން އެނގޭއެވެ. އަދި އެ އެއްބަސްވުމަކީ ވިޔަފާރި ކުރުމުގެ ގޮތުން ލިޔުން ކިޔާގެ އެއްބަސްވުމެއްކަމަށްވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގޭއެވެ. އަދި މި ކަންކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުންވެސް އިންކާރުކޮށްފައިނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން މި މުރާސަލާތުގައި ހިލޭ ބޭނުންކުރުމުގެ ގޮތުގައި ވެސް އެއްބަސްވުމަކީ ކޮށްފައިވާ މުރާސަލާތުގެ ބައިވެރިންނަށް އަދި ސަރުކާރަށްވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގެންހުރެއެވެ.

ގިރުން ޙާސިލުނުވާކަމަށާއި ހުކުމުގެ ހިސާބުކަން ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ބެލުން ހުކުމުގެ ނަތީޖާ

15. ފުރަތަމަ ކަމަކީ އަންހެނުން މަސްލަހަތުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވާ ޙަސަން ޝާކިރު ޢަބްދުﷲ ސައީދު ހައިކޯޓަށް ޤާނޫނުތަކާއި، މުރާސަލާތުގެ ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް އެނގޭ ދަރަޖައަށް އެނގޭނެ ފަރާތަކަށް ޙަސަން ޝާކިރު ޢަބްދުﷲ ސައީދު ކަމަށްވާތީ، އެއާ ގާތުން ގުޅުންކުރެވުނުގޮތް ކަން ހިނގާފައިވާގޮތް އެންމެ ރަނގަޅަށް އެނގޭނެކަމެވެ. ހުށަހެޅިފައިވާ މުރާސަލާ ހައިކޯޓުގައި ހިނގައިދިޔަ އިރު ޙަސަން ޝާކިރު ޢަބްދުﷲ ސައީދުގެ ބަދަލު ހަމަޖެހިގެން ކޯޓަށް ރަސްމީކޮށް ދެފަރާތުގެ ދަރަޖައެއް އެއްބަސްވުމެއް ނުވަތަ ނަގާފައިވާ 8791 ނަސީބާ ޗެކެވެ. ނަމަވެސް އިސްތިއުނާފުގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޗެކު ޙަސަން ޝާކިރު ޢަބްދުﷲ ސައީދުއެވެ. އަދި މުރާސަލާތަށް ގުޅޭގޮތުން ބަލައިގަތުމުން ޝާކިރު ޢަބްދުﷲ ސައީދުގެ ސަރުކާރު ހުށަހެޅުމުގެ ވެސް ފުރިހަމަ ޗެކްބުކް ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތުގެ ބަޔާން ހުށަހަޅާފައިވާ ޙަސަން އެއްބަސްވުމުގެ ފަރާތުންނެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުކުމްގެ ނަތީޖާތަކަށް ޗެކްބުކުތަކާއި ބޭނުންވެފައިވާ ގޮތް ކަމަށް ބޭނުންވެއެވެ.

16. ދެވަނަ ކަމަކީ ފަރާތަކުންވެސް އެއްބަސްވުމެއް ހުށަހެޅި ނަތީޖާތަކަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާފަރާތުން ބޭނުންވެފައިވާ، އެއީ ދެފަރާތަކުން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ގޮތުން އަންހެނުން މަސްލަހަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ސަރުކާރުގެ ވިޔަފާރިކަން ސަރުކާރުގެ ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުން ކޮށްފައިވަނީކަމެވެ. އެގޮތުން އަންހެނުން މަސްލަހަތުގެ ފަރާތުން

ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު SP-5178/2015 “Delicacy”ގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ސެޓްފިކެޓްގައި، 17 ޖޫން 2015 ގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ދޫކޮށްފައިވާ "ހަދިޔާ [illegible] ވިޔަފާރި ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ލިޔުން" ހިމެނެއެވެ. އަދި މިލިޔުމުގައި ހަދިޔާ ވިޔަފާރީގެ [illegible] ހިންގަން ގެސްޓްހައުސް ވިޔަފާރީގެ ބާވަތުގައި [illegible] (1) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (4) [illegible] ހިމެނެއެވެ. [illegible]

17. ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިމުމުގެ ހުކުމުގެ 4 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "... [illegible]"

މިގޮތުން ބަލާއިރު ސިވިލް ކޯޓުގެ މައްސަލަ ނިމުމުގެ ހުކުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއަކީ [illegible] ނުވެއެވެ.

18. [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާ [illegible] 2016ގެ މާރިޗު އިން ފެށިގެން 2016ގެ އޭޕްރީލް މަހުގެ ނިޔަލަށް [illegible] ވިއެވެ. މި މައްސަލައިގެ [illegible] 10 [illegible][6] [illegible] 03 [illegible]

19. [illegible] 2016 މާރިޗު އިން ފެށިގެން 2016ގެ އޭޕްރީލް މަހުގެ ނިޔަލަށް [illegible]

---

[6] [illegible] 540/Cv-C/2017 [illegible]

އެލަވަންސް ފައިސާ

20. މި ދަޢުވާގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައިވެސް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދައިން [illegible] އެލަވަންސްއަކީ 7,500/-ރ (ހަތްހާސް ފަސްސަތޭކަ ރުފިޔާ) އަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. މި ދަޢުވާގައި އެލަވަންސް [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެލަވަންސް ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

21. ވީމާ، އިސްވެ [illegible] ކަންކަން [illegible] މަތިން [illegible] ސިވިލް ކޯޓު ނަންބަރު 540/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible].

ޙުކުމް:

ދެންފަހު، އިސްވެ [illegible] ކަންކަން [illegible] މަތިން [illegible]، ސިވިލް ކޯޓު ނަންބަރު 540/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކޮށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނެތްކަމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރި

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު